

Jaarverslag 2017

De Mussen

Huis van de buurt, Thuis in de buurt

De volgende fondsen steunden De Mussen in 2017:

VSB FONDS

Fonds 1818

Inhoud

2017 in Vogelvlucht	6
Organisatie De Mussen	10
Programmalijnen in De Mussen	16
De allerjongsten: Voorschool	18
Kinderen (4 tot en met 12 jaar)	22
Jongeren (12 tot en met 21 jaar)	30
De Mussen en de Brede Buurt Zone	36
Volwassenen / Ouders	40
Steun voor De Mussen	48

2017 in vogelvlucht

Ook in 2017 bood De Mussen kansen op ontwikkeling aan kinderen, jongeren en hun ouders in de Schilderswijk. Het afgelopen jaar vonden meer dan 2000 bezoekers per week hun weg naar De Mussen om deel te nemen aan de verschillende programma's.

Het enthousiaste team van De Mussen bestond in 2017 uit 24 beroepskrachten, meer dan 120 vrijwilligers en een dertigtal stagiaires. Nieuw het afgelopen jaar was de komst van 40 nieuwe collega's in de Stipbaanregeling, waardoor er extra hulp kwam bij de verschillende afdelingen.

Bij de Voorschool konden peuters het afgelopen jaar spelenderwijs veel leren: taal, rekenen, begrippen, samen spelen, samen delen: belangrijke zaken om met minder achterstand naar de basisschool te gaan. De veranderende wet- en regelgeving in de kinderopvang vroeg het afgelopen jaar veel tijd en inzet. Ondanks een handreiking van de gemeente Den Haag om de ouders goed voor te kunnen bereiden op de nieuwe regels, blijven er zorgen dat de nieuwe wet een extra drempel op werpt voor deelname van peuters aan de Voorschool in kwetsbare wijken. De Buitenschoolse Opvang van De Mussen heeft het afgelopen jaar daarentegen veel extra kinderen in kunnen schrijven.

Veel kinderen bezochten ook in 2017 de kinderactiviteiten na school en in de vakanties. Het jeugdwerkteam had ook het afgelopen jaar een veelzijdig programma-aanbod voor kinderen ontwikkeld. In de Talententent! konden kinderen tijdens diverse cursussen zoals rappen, schilderen & tekenen, dansen, schaken hun talenten ontwikkelen. De kinderkunstschool, het samenwerkingsproject met het Mauritshuis, had veel deelnemers. Het project ontving, om zijn vernieuwende karakter, een museum educatie aanmoedigingsprijs. Ook het sportprogramma werd door de kinderen druk bezocht en dankzij de Sport Impuls konden ze kennis maken met een aantal nieuwe sporten. Veel kinderen waren ook in 2017 lid van de sportotheek en de speelotheek, waar zij (buiten)speelgoed konden lenen om mee te spelen. Naast de activiteiten in en om De Mussen zijn de jeugdwerkers regelmatig met de kinderen op stap geweest, naar bijvoorbeeld het strand, diverse musea, bossen en parken. Ook de verschillende kampen in Otterlo werden druk bezocht en waren heel geliefd bij kinderen en hun ouders. Kinderen en jongeren zetten zich in het Crownies project ook het afgelopen jaar in voor de wijk en met name voor oudere bewoners in het verzorgingstehuis. Daarnaast waren er twee Jongeren Buurt preventie Teams actief: de teams lopen op vrijdag- en zaterdagavond hun rondes door de wijk en signaleren zaken omtrent ophalen grofvuil,

Afgelopen jaar waren meer dan 120 vrijwilligers actief voor De Mussen

verlichtingen die het niet doen etc. Op deze manier nemen jongeren verantwoordelijkheid over de openbare ruimte in de wijk. In de kinderraad van De Mussen hebben de kinderen hun verantwoordelijkheid genomen en konden zij meedenken en meebeslissen over het (vakantie)programma voor kinderen.

De samenwerking met de omliggende basisscholen werd het afgelopen jaar verder geïntensiveerd in de Brede Buurt Zone. Voor een aantal basisscholen werden lessen in het kader van het Leer Kansen Profiel aangeboden. Basisschoolkinderen konden daarnaast tweemaal per week deelnemen aan de huiswerkbegeleiding. Ook de Zomerschool was het afgelopen jaar weer een groot succes.

Twee weken lang hebben 75 kinderen tijdens de zomervakantie onderwijs gevolgd. In de ochtend volgden zij een taalmethode aan de hand van thema's. In de middag waren er innovatieve en uitdagende activiteiten, uitstapjes en workshops die aansloten op de thema's van de ochtend.

Ook voor de volwassenen was er in 2017 een veelzijdig programma. De Nederlandse lessen, computerlessen, fietslessen, de leesclub, de vele voorlichtingen: buurtbewoners vonden in grote getale de weg naar deze activiteiten. Bij de voorlichtingsbijeenkomsten was er onder andere aandacht voor radicalisering van jongeren in de wijk, de werking van de democratie en de landelijke verkiezingen. Veel moeders bezochten bijeenkomsten waar opvoedingsvragen werden besproken, zoals de koffieochtend of de Ontbijt je wijs bijeenkomsten.

Buurtsportvereniging De Mussen had een uitgebreid sportaanbod voor volwassenen in de wijk en kon het afgelopen jaar meer dan 280 leden inschrijven. De Schilderswijk Moeders ondersteunden meer dan 300 gezinnen in de wijk met kleine en grote problemen. Zij ontvingen voor hun werkzaamheden als bruggenbouwers een vrede-sduif van de landelijk organisatie PAX voor vrede. Door het kennisplatform Integratie & Samenleving (KIS) van Movisie en het Verweij Jonker instituut werd het project uitgeroepen tot landelijk voorbeeldproject. Onderzoekers van het KIS onderzochten het project op haar maatschappelijke en economische meerwaarde en concludeerden dat 'de Schilderswijk Moeders met hun inzet een

positieve maatschappelijke meerwaarde leveren, waarbij de kosten meer dan worden gecompenseerd door de baten'. De resultaten van het onderzoek werden gepresenteerd tijdens de conferentie 'bereikt en geholpen'.

Zowel bij de Schilderswijk Moeders als bij het Bureau Jongeren Perspectief (BJP) konden wijkbewoners terecht voor hulp & advies. Het BJP richt zich hierbij met name op de multi problematiek van Caribische gezinnen.

Nieuw het afgelopen jaar was het Proeflokaal, waar bewoners tijdens een smakelijke lunch elkaar kunnen ontmoeten en daarna cursussen kunnen volgen. Het afgelopen jaar is De Mussen ook gestart met twee Europese projecten: in de Werkplaats worden werkloze buurtbewoners door vrijwillige mentoren ondersteund bij hun zoektocht naar werk. De aanpak van de Werkplaats heeft succes; sinds de zomer heeft een twintigtal wijkbewoners dankzij de ondersteuning van de mentoren een baan gevonden. Een ander Europees project is het

Vadercentrum: eind 2017 werd er, samen met vaders uit de initiatiefgroep, gestart met de voorbereidingen voor het centrum. Voor veel organisaties en de pers fungeert De Mussen als toegangspoort tot de wijk. De Mussen kreeg ook het afgelopen jaar regelmatig aandacht in de media.

De Mussen is geen eiland in de Schilderswijk; om onze doelstelling te verwezenlijken wordt er samengewerkt met tal van andere organisaties in de wijk en stad. De samenwerking met de Europese partners in het Interreg Programma werd ook in 2017 gestart.

Veel lokale, landelijke en Europese fondsen hebben onze werkzaamheden het afgelopen jaar ondersteund en een bijdrage geleverd aan de verbouwing en inrichting van ons pand. Ook dankzij gulle giften van donateurs konden wij ons programma voor bewoners uit de Schilderswijk behouden en zelfs uitbreiden. We zijn hen daarvoor zeer erkentelijk.

Evenals vrijwilligers: het afgelopen jaar zijn er meer dan 120 vrijwilligers actief geweest bij tal van activiteiten in De Mussen. Zonder hun inzet zou De Mussen niet voort kunnen bestaan. Dus ook voor hen: alle lof!

De Schilderswijk Moeders

Organisatie De Mussen

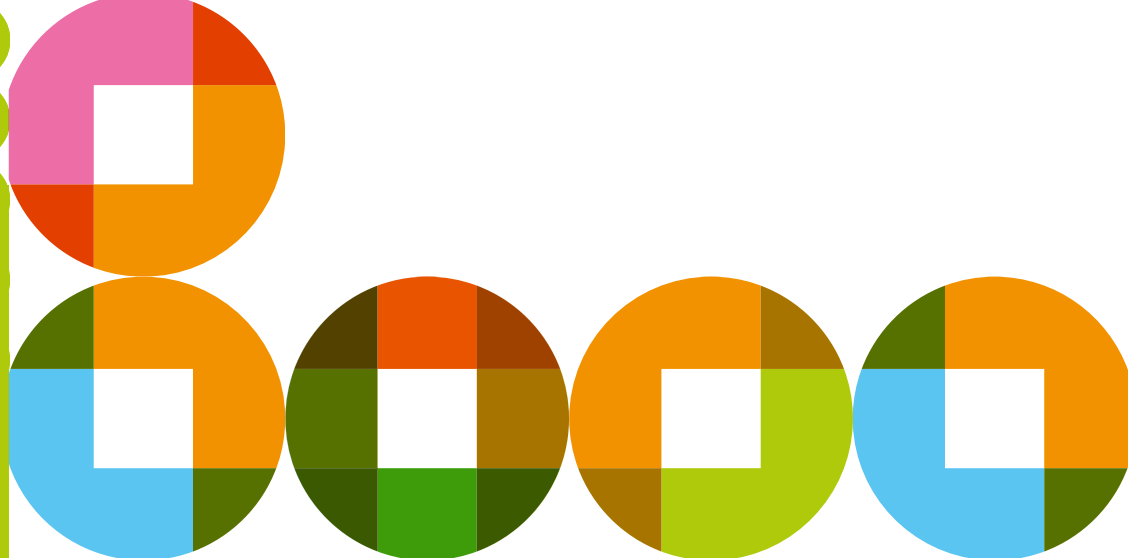
Medewerkers

Het team

Het team van De Mussen bestond in 2017 uit 24 medewerkers. De omvang van de formatie was 18,5 FTE, waarvan 4 FTE werd ingezet voor de overhead (directeur, afdelingshoofden, beheer en administratie) en 14,5 FTE in de uitvoering. Daarnaast hebben we eind 2017, 40 medewerkers aangenomen in de Stipbanenregeling van de gemeente Den Haag. Deze regeling geeft werkloze mensen met een lange afstand tot de arbeidsmarkt kans om werkervaring op te doen. Voor De Mussen zijn deze extra collega's een welkome aanvulling om alle werkzaamheden bij het beheer, de receptie, de administratie, het jeugdwerk, de buurtsportvereniging, de Voorschool, etc. uit te kunnen voeren. Het multiculturele team van De Mussen blijft een goede afspiegeling van de wijk waarin we werken. Door de diverse samenstelling van het team kan De Mussen een goede bijdrage leveren aan het opgroeien van kinderen en jongeren in de Schilderswijk en een goed contact met de ouders in de wijk onderhouden.

Vrijwilligers

Eind 2017 waren er ruim 120 vrijwilligers actief bij De Mussen. Vrijwilligers waren onder andere als mentor actief bij de Werkplaats, als contactvrouw bij de Schilderswijk Moeders, bij de leesclub voor vrouwen, als docent Nederlandse les, bij de huiswerkbegeleiding, als begeleider bij de jeugdactiviteiten, bij de Speel-o-theek, het beheer en het buffet. Het merendeel van de vrijwilligers komt uit de wijk, maar ook een aanzienlijk deel van buiten de wijk. Zonder de inzet van al deze vrijwilligers zou De Mussen veel minder programma's en activiteiten aan kunnen bieden. Om vrijwilligers te bedanken voor hun inzet is ook in 2017 een Iftar en een Kerstdiner voor hen georganiseerd.

Stagiaires

Circa dertig stagiaires van verschillende Mbo- en Hbo-opleidingen liepen het afgelopen jaar stage bij De Mussen. Daarnaast had De Mussen ook dit jaar weer maatschappelijke stageplaatsen voor middelbare scholieren. Een aantal stagiaires heeft ook een onderzoeksstage gedaan. Veel stagiaires zetten zich na hun stageperiode nog in als vrijwilliger bij De Mussen.

Vakkrachten

Bij De Mussen verzorgen tientallen vakkrachten verschillende cursussen zoals: dansen, schaken, schilderen en tekenen, rappen, koken, techniek, media wijsheid, blind typen, journalistiek, sport- en beweeglessen, etc.

10

Samenwerking

De Schilderswijk is een dynamische wijk, waar bewoners kampen met problematiek op verschillende gebieden. De Mussen werkt met tal van organisaties in en buiten de wijk samen om de kansen van buurtbewoners te vergroten.

In de Brede Buurt Zone wordt intensief samen gewerkt met de omliggende basisscholen. Met zelforganisaties in de wijk, zoals de Stichting Moeder en Dochter en Stichting Multi Culturele Vrouwen Schilderswijk, wordt er inhoudelijk samengewerkt en zij kunnen gebruik maken van de faciliteiten van De Mussen. Met collega welzijnsinstellingen Stichting Jeugdhaven, buurthuis Mandelaplein en Stichting Zebra Welzijn wordt het aanbod afgestemd. In de programmalijn Bewegen en Gezondheid wordt samengewerkt met gezondheidscentra de Rubenshoek en de Koning en

Leefstijlcentrum WOW. In het kader van de Sportimpuls voor kinderen zijn we intensief gaan samenwerken met judovereniging Guan Lin en basketbalvereniging ST4R. In samenwerking met de Kustzeilvereniging Scheveningen is er in de zomer weer een veelzijdig programma ontwikkeld voor jong en oud. Met theater de Vaillant werd samengewerkt in de Rap en Roer avonden en bij het Proeflokaal. De Mussen werkt daarnaast nauw samen met het sociale wijkteam, de wijkverpleegkundigen van Plicare, het CJG, Veilig Thuis, Woningbouwvereniging Staedion, stichting Taal aan Zee en de wijkagenten van bureau Hoefkade.

Het afgelopen jaar is De Mussen ook Europese samenwerkingen aangegaan. In het Interreg 2 zeeën programma werken we met Franse, Belgische en Engelse partners samen in het PACE- en SBS programma. In het kader van deze programma's zijn de Franse partners van de Associations de Centre Sociaux de Wattrelos op werkbezoek geweest. Het was voor beide teams heel leerzaam om ervaringen uit te wisselen en de overeenkomsten en de verschillen te ontdekken. Daarnaast waren de Franse partners blij verrast over alle activiteiten die er bij De Mussen plaats vinden.

Het gebouw

Als huis van de buurt vinden we het belangrijk dat we buurtbewoners kunnen ontvangen in een gezellig buurtcentrum. Gastvrouwen ontvangen de bezoekers en geven hen informatie over het activiteiten aanbod. In de grote zaal kunnen wijkbewoners elkaar ontmoeten, een kopje koffie drinken of de krant lezen. Het

gebouw van De Mussen heeft veel faciliteiten: een sportzaal, fitnessruimte, danszaal, een theaterzaal met bioscoopfaciliteiten, tal van cursusruimten en een computerlokaal. De Mussen biedt organisaties uit de wijk om niet ruimte aan om te vergaderen en bijeenkomsten te houden. Vorig jaar is een deel van het gebouw, met een bijdrage van verschillende fondsen, verbouwd tot een participatiecentrum. Hierdoor is er ruimte gecreëerd voor het project de Werkplaats en is er extra cursusruimte beschikbaar.

Opening Werkplaats De Mussen

11

Waardering en erkenning

Ook het afgelopen jaar werden projecten van De Mussen genomineerd voor een prijs of was er op andere wijze lof voor onze werkzaamheden. De Schilderswijk Moeders ontvingen voor hun werkzaamheden een vredesduif van de landelijke organisatie PAX voor vrede. Deze prijs werd hun gegund voor hun werkzaamheden als bruggenbouwers in de Schilderswijk. Het landelijk kenniscentrum voor integratie & samenleving (KIS) van Movisie en het Verwey Jonker instituut hebben daarnaast het project uitgeroepen tot landelijk voorbeeldproject van contactpersonen in de wijk. De kinderkunstschool werd genomineerd voor de landelijke museumeducatie prijs.

**Ouders, broertjes
en zusjes, iedereen
kan mee om naar
de schilderijen te
kijken en om over
de lessen aan
elkaar te vertellen.**

Kinderkunstschool

Uit het jury rapport van de museumeducatieprijs:

“Een kapot leuke les” noemde een van de leerlingen van de Prinses Ireneschool een les bij De Kinderkunstschool. De jury kan zich dat heel goed voorstellen. De Kinderkunstschool is een samenwerkingsproject van het Mauritshuis en buurtcentrum De Mussen. Het project wil kinderen kennis laten maken met en enthousiasmeren voor beeldende kunst in het algemeen en de Hollandse schilderkunst in het bijzonder. Die les is bijzonder omdat zowel sprake is van receptieve, actieve als reflectieve activiteiten. Niet alleen wordt kennis overgedragen, er wordt echt onderzoek gedaan en in het verlengde daarvan gaan de kinderen schilderen. Er is ook tijd gereserveerd om met de kinderen na te praten.

Met name de fase van het onderzoek doen, bijvoorbeeld het mengen van primaire kleuren, met als intro een schilderij van Mondriaan, wordt door kinderen enthousiast ter hand genomen. Vervolgens vormt de lucht op een schilderij van Van Ruisdael de uitdaging om zelf ‘Hollandse’ luchten te schilderen. Een kapot leuke les, dus. En dan moet het museumbezoek nog komen. Buiten de gedegen opzet van de onderwerpen in de Kunstschool en de gedegen opzet van de lessen roemt de jury in dit project de samenwerking van de partijen: naast de school en het Mauritshuis speelt buurthuis De Mussen een cruciale rol voor kinderen die buiten dit project en buiten de school verder willen schilderen. Daarnaast slagen de drie partijen er in de les in het museum tot een feest te maken. Ouders, broertjes en zusjes, iedereen kan mee om naar de schilderijen te kijken en om over de lessen aan elkaar te vertellen. Enthousiaste betrokkenheid is het gevolg. Het plan is een prima voorbeeld van een goede afstemming tussen school, buurthuis en museum en zo overdraagbaar naar andere musea, gemeenten en scholen.”

Programmalijnen

De Mussen biedt haar activiteiten aan in de programmalijnen Participatie, Kunst & Cultuureducatie, Bewegen & Gezondheid en Natuur & Techniek.

Participatie

Het programma Participatie is gericht op actief en zelfredzaam kunnen deelnemen aan de samenleving. Bij alle activiteiten van kinderen en jongeren in De Mussen is er aandacht voor de ontwikkeling van sociale en communicatieve vaardigheden: leren spelen en delen met elkaar, leren omgaan met boosheid en ruzie, je eigen grens en die van een ander respecteren. Voor de toekomst van de kinderen is het bovendien van belang om voldoende zelfvertrouwen en een goed zelfbeeld te ontwikkelen. In de pedagogische aanpak van de jeugdwerkers wordt hier veel aandacht aan besteed. De Mussen daagt kinderen, jongeren en volwassenen uit om te participeren in het programma: bezoekers hebben een stem in het aanbod. De Mussen biedt buurtgroepen en zelforganisaties ruimtefaciliteiten en indien gewenst ondersteuning.

Bewegen & Gezondheid

Om je te kunnen ontwikkelen tot een zelfstandig en gelukkig mens is een goede gezondheid van cruciaal belang. Met de programmalijn Bewegen & Gezondheid wil De Mussen een bijdrage leveren aan de verbetering van gezondheid en welzijn van wijkbewoners. Bovendien ontwikkelen kinderen en jongeren tijdens sportactiviteiten ook belangrijke sociale vaardigheden. Zij leren onderdeel te zijn van een team, om te gaan met regels en met winnen en verliezen als ook hun eigen grenzen en die van anderen te respecteren. Naast het sportaanbod wordt in deze programmalijn ook voorlichting gegeven over een gezonde levensstijl.

Kunst & Cultuureducatie

Dit programma richt zich op 'het onderzoekend en ontwerpend leren'. Hierbij werken kinderen als 'onderzoeker' en 'ontwerper' en ontwikkelen ze met elkaar hun begrip van concepten uit natuur en techniek. Onderzoeken en ontwerpen zijn daarbij geen doel op zich, maar een manier van werken die vanuit de verwondering en nieuwsgierigheid kinderen (samen) laat waarnemen, nadenken, handelen en reflecteren. De cognitieve ontwikkeling wordt in dit programma bevorderd en er is tevens veel ruimte voor creativiteit.

Natuur & Techniek

Dit programma richt zich op 'het onderzoekend en ontwerpend leren'. Hierbij werken kinderen als 'onderzoeker' en 'ontwerper' en ontwikkelen ze met elkaar hun begrip van concepten uit natuur en techniek. Onderzoeken en ontwerpen zijn daarbij geen doel op zich, maar een manier van werken die vanuit de verwondering en nieuwsgierigheid kinderen (samen) laat waarnemen, nadenken, handelen en reflecteren. De cognitieve ontwikkeling wordt in dit programma bevorderd en er is tevens veel ruimte voor creativiteit.

DE ALLERJONGSTEN VOORSCHOOL

Voorkomen van achterstand

Op de peuterleeftijd wordt de basis gelegd voor de cognitieve, de emotionele en de taalontwikkeling, die van grote invloed zijn op de verdere levensloop van kinderen. Onderzoek heeft uitgewezen dat als kleuters met achterstand naar de lagere school gaan, deze achterstand niet meer kan worden ingehaald. Met de Voorschool, Samenspel en verschillende cursussen opvoedingsondersteuning streeft De Mussen ernaar om een positieve bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van jonge kinderen.

Voorschool

Aandacht voor ontwikkeling

Peuters maken met kleine stapjes grote sprongen in hun ontwikkeling. Op de Voorschool hebben de leidsters professionele aandacht voor de ontwikkeling van de peuter. Er wordt gewerkt vanuit een grote betrokkenheid, met gerichte focus op ieder kind. We bieden een educatief programma dat aansluit bij de beleavingswereld van peuters en dat hen uitdaagt om nieuwe inzichten op te doen. Hierdoor groeien zowel de zelfredzaamheid, het zelfvertrouwen en de cognitieve vaardigheden van het kind.

Op Voorschool De Mussen werken we vanuit de visie dat kinderen zich het beste ontwikkelen, wanneer ze op hun gemak zijn en op kunnen gaan in hun spel. We werken gericht aan de ontwikkeling van iedere peuter, met de methodiek Speelplezier als richtlijn.

Beweegdiploma

Veel kinderen in de Schilderswijk hebben een ontwikkelingsachterstand met betrekking tot de grote motoriek en/of kampen met overgewicht. Om die reden zijn we in schooljaar 2016 begonnen met het aanbieden van peutergym op de Voorschool. De gymlessen worden opgezet vanuit de criteria van het KNGU voor het Nijntje Beweegdiploma. De peuters krijgen allemaal één dagdeel per week les. Het is iedere keer weer een feestje, waarin uitbundige bewegingsvrijheid in het vrije spel en intense concentratie tijdens de toestel oefeningen worden afgewisseld.

**De Voorschool
heeft 97 kinderen
bereikt in 2017**

In samenwerking met de basisschool

Voorschool De Mussen werkt nauw samen met basisschool de Triangel. Door deze samenwerking wordt eventuele ontwikkelingsvertraging tijdig onderkend. Zo vinden er regelmatig kindgesprekken met de intern begeleider en schoolmaatschappelijk werk plaats. Indien nodig wordt er aanvullende pedagogische begeleiding georganiseerd.

In het kader van een kwaliteitsslag in de Voorschool heeft De Mussen, samen met basisschool de Triangel, een integraal plan opgesteld voor de periode 2015 – 2019. Onder het motto 'Verstandig zelfstandig' is de gezamenlijke inzet het verhogen van de leerbaarheid en de ontwikkelingsprogressie van de kinderen.

Harmonisatie

Door landelijke wetgeving zal de Voorschool in 2018 gaan vallen onder de kinderopvang wetgeving. De Mussen heeft, hierop vooruitlopend, een aparte stichting 'Kinderopvang De Mussen' opgericht, waar de Voorschool én de Buitenschoolse opvang onder vallen. Voor ouders betekent deze wijziging een andere financieringsregeling voor de Voorschool. Ouders zullen voortaan de Voorschool zelf moeten bekostigen en kunnen, afhankelijk van hun inkomen, toeslagen aanvragen als aanvulling op deze kosten. De nieuwe regeling is ingewikkeld voor ouders. Wij verwachten dat het aanvragen van toeslagen ook drempelverhogend zal werken voor ouders in de Schilderswijk, dit terwijl juist kinderen in deze wijk gebaat zijn bij de Voorschoolse educatie. De gemeente Den Haag heeft bovenstaand probleem onderkend en ons de mogelijkheid gegeven om, in de voorbereiding op de nieuwe wetgeving, een aantal collega's en Schilderswijk Moeders te trainen om de nieuwe financieringsstructuur te kunnen verduidelijken aan de ouders van de Voorschool. Ook is er een vrijwilliger beschikbaar voor vragen omtrent de belastingdienst. We hopen dat we op deze manier de te verwachten terugloop van peuters tot een

minimum te kunnen beperken. Uit de gesprekken met de ouders bleek de waardering voor de Voorschool. De meeste ouders gaven aan dat zij het belangrijk vinden dat hun kind naar de Voorschoolse peuteropvang gaat.

Wat leren peuters op de voorschool?

- 3.000 Nederlandse woorden
- tellen tot 10
- knippen, plakken en kleuren
- puzzelen, bouwen
- rennen, klimmen en fietsen
- opruimen
- kleuren en vormen
- gesprekjes voeren en vertellen in de groep
- samen spelen, samen leven
- samen overleggen
- meedoen in een groep
- voor jezelf opkomen
- zelfstandig dingen doen, zoals bijv. aankleden
- zelf oplossingen zoeken

Voorschool, Juf legt uit

KINDEREN (4-12 jaar)

Binnen het jeugdwerk van De Mussen staan burgerschapsvorming, het ontwikkelen van sociale vaardigheden en talentontwikkeling centraal. De jeugdwerkers van De Mussen leveren een bijdrage aan de ontwikkeling van de kinderen door middel van het aanbieden van activiteiten op het gebied van ontspanning, ontmoeting, vorming, educatie, kunst, cultuur en sport. Daarnaast geven zij opvoedingsondersteuning aan de ouders. De jeugdwerkers worden hierbij ondersteund door vrijwilligers en stagiaires. De jeugdwerkers slaan bruggen tussen het opgroeien van kinderen thuis, op school en in hun vrije tijd.

Ruimte voor ontwikkeling

Kinderen in de Schilderswijk hebben van huis uit vaak weinig mogelijkheden om te spelen, hun vrije tijd zinnig te besteden en hun talenten te ontdekken en ontwikkelen. De Mussen wil een veilige en vertrouwde plek zijn waar kinderen na school met elkaar kunnen spelen en hun talenten en sociale vaardigheden kunnen ontwikkelen. Elke dag na school en in alle schoolvakanties heeft De Mussen voor kinderen in de wijk een veelzijdig activiteitenprogramma.

PARTICIPATIE / MEEDOEN

Naschoolse en vakantieactiviteiten

Kinderen in de Schilderswijk hebben van huis uit vaak weinig mogelijkheden om te spelen, hun vrije tijd zinnig te besteden en hun talenten te ontdekken en ontwikkelen. De Mussen wil een veilige en vertrouwde plek zijn waar kinderen na school met elkaar kunnen spelen en hun talenten en sociale vaardigheden kunnen ontwikkelen. Elke dag na school en in alle schoolvakanties heeft De Mussen voor kinderen in de wijk een veelzijdig activiteitenprogramma.

Meidenclub

Iedere woensdag is er meidenclub voor 9 tot 11 jarigen. Tijdens de meidenclub kunnen meisjes elkaar ontmoeten, gezamenlijk activiteiten ondernemen, informatie krijgen en met elkaar praten over onderwerpen die

voor hen van belang zijn. In De Mussen bieden we de meiden een veilige plek om zich te uiten. Naast het zinvol besteden van vrije tijd is het aanbod, op speelse wijze, gericht op de persoonlijke ontwikkeling van de meiden. Door middel van rollenspel en verschillende thema's wordt gewerkt aan het zelfvertrouwen en de zelfredzaamheid van de meiden.

"Juf, het is hier zo leuk ik wil hier slapen"
– Dina 9 jaar

Speel-o-theek

Ruim 180 gezinnen zijn lid van de Speel-o-theek in De Mussen. De speel-o-theek heeft een uitgebreid assortiment educatief speelgoed voor kinderen in de leeftijd van 0 t/m 12 jaar. Twee keer per week is er een speelmiddag waar kinderen en hun ouders kunnen komen spelen. Ouders kunnen voorlichting krijgen over het aanwezige materiaal en het belang van spelen en goed speelgoed voor de ontwikkeling van hun kinderen.

De Mussen in de wereld

Voor kinderen die geïnteresseerd zijn in het nieuws is er iedere week de kindernieuwsclub. In de kindernieuwsclub wordt met de kinderen, op een manier die passend is bij hun leeftijd, het nieuws doorgenomen met items van Kidsweek of het jeugdjournaal. Met de jongere kinderen worden de artikelen gelezen/het item bekeken en de gebeurtenis besproken. Met de oudere kinderen wordt er ook gedebatteerd over hetgeen zij gelezen/bekeken hebben.

Mondiaal waren er het afgelopen jaar helaas ook weer veel nare gebeurtenissen, die via de verschillende media ook bij de kinderen in de Schilderswijk terecht zijn gekomen. Sommige zaken hebben een enorme impact op kinderen. In het kinder- en jongerenwerk bespreken we met de kinderen en jongeren de gebeurtenissen in de wereld en proberen we deze zo veel mogelijk uit te leggen zodat het voor hen begrijpelijk wordt en de angst gereduceerd wordt. Moeilijke thema's worden daarbij ook niet geschuwd: wat is vrijheid van meningsuiting? Hoe ga je om met discriminatie? Maar ook: wat is respectvol met elkaar omgaan?

De Kinderraad

De Kinderraad van De Mussen bestaat uit 5 kinderen tussen de 7 en 12 jaar. Om deel te nemen aan de kinderraad hebben de kinderen auditie gedaan; voor een jury hebben de kinderen verteld waarom zij deel willen nemen aan de kinderraad. In de kinderraad kunnen de kinderen meedenken, meepraten en meebeslissen over alles wat hen aangaat bij De Mussen. De kinderen hebben

Interview Imran 11 jaar, lid van de Kinderraad

Hoe lang zit je in de Kinderraad?

Bijna één jaar, volgende maand komt er een nieuwe Kinderraad.

Waarom zit jij in de Kinderraad?

Ik wilde heel graag bij de Kinderraad omdat ik wil meebeslissen over veranderingen bij De Mussen. Je moest auditie doen.....dat vond ik spannend maar zo leuk dat ik in de Kinderraad mocht!

Over wat voor veranderingen?

Over de activiteiten die je hier kunt doen, maar ook over pesten. Ik wil daar iets aan doen.

Hebben jullie het daar in de Kinderraad al over gehad?

Ja, we hebben samen gepraat over wat er allemaal gebeurt en wat we eraan kunnen doen. We willen regels opstellen en meer met kinderen erover praten.

Wat doen jullie nog meer bij de Kinderraad?

In de Kinderraad vertellen we wat we horen van andere kinderen, hoe het gaat en wat kinderen graag willen doen bij De Mussen. Ook zorgt de Kinderraad ervoor dat alles beter wordt bij De Mussen. Voor de promotie van De Mussen hebben we ook flyers gemaakt en uitgedeeld aan andere kinderen.

Zou je andere kinderen aanmoedigen om auditie te doen voor de volgende Kinderraad?

Ja, de Kinderraad is echt leuk. Als je wilt dat het beter gaat voor de kinderen van De Mussen en je mee wilt beslissen moet je ook in de Kinderraad. De Kinderraad is belangrijk!

bijvoorbeeld meegedacht over het pestbeleid, het activiteitsaanbod en het programma van de Nationale Buitenspeeldag.

Crownie

Bij Crownies zetten kinderen zich in voor anderen in de wijk. Hierbij kunnen zij Crownies verdienen waarmee ze gezamenlijk sparen voor een leuk uitstapje. Bij De Mussen zijn Crownie girls actief. De meisjes halen bijvoorbeeld glas op, assisteren de juffen en meesters en maken de moestuin schoon. De kinderen organiseren ook activiteiten voor de oudere bewoners van de Schildershoek, bijvoorbeeld een spelletjesmiddag en een

theatervoorstelling. De meisjes hebben een verwendag voor de dames van het tehuis geregeld: er zijn nagels gelakt, appelflappen gebakken en kerststukjes en kerstkaarten gemaakt. De bewoners van de Schildershoek waren heel blij met de aandacht van deze jonge bezoekers.

"Ik ben blij dat ik meedoe aan Crownies, omdat ik iets voor de buurt doe en oudere mensen blij maak"
- Ghizlan 9 jaar

Opruiactie na oud & nieuw met de jongeren

Ouderparticipatie

Steeds meer ouders helpen bij de kinderactiviteiten na school en in de vakanties. Regelmatig verzorgen de moeders lunches en diners bij bijzondere gelegenheden. Voor sommige ouders was de eigen bijdrage, die bij sommige activiteiten wordt gevraagd, een probleem. Ouders die niet kunnen betalen, kunnen een bijdrage leveren door middel van vrijwillige inzet. Sinds afgelopen jaar is er in De Mussen een ouderraad actief. De ouders kunnen in de ouderraad meepraten en meedenken over het programma-aanbod, ouderbetrokkenheid, regels en afspraken in het kinderwerk, etc. Tweemaal per jaar is er een informatiebijeenkomst voor de ouders van

kinderen die De Mussen bezoeken. Naast informatie over de activiteiten die worden aangeboden, worden de ouders op de hoogte gebracht van de nieuwe ontwikkelingen in de wijk en de maatschappij. Er is ook gelegenheid om in gesprek te gaan met medewerkers en andere ouders uit de wijk. Groot succes het afgelopen jaar was de week van opvoeding: de hele week waren er verschillende bijeenkomsten over het thema opvoeding. Meer dan 200 ouders bezochten de verschillende workshops en spraken met elkaar en met deskundigen over bijvoorbeeld het gebruik van sociale media en het belang van goede seksuele opvoeding.

Kampen

Het afgelopen jaar zijn er 2 kampen georganiseerd in Otterlo: het Ouder & kind kamp en het Vader & zoonkamp. Meer dan 100 ouders en kinderen genoten tijdens deze kampen van de mooie natuur en de rust & stilte van de Veluwe. Het programma bood voor ieder wat wils: gezelschapsspelletje, knutselen, muziek maken, boswandelingen, voetballen, zwemmen, kampvuur maken en klimmen en klauteren in het klimbos. Voor de kinderen en ouders waren het onvergetelijke dagen met nieuwe ervaringen. Sommige kinderen en ouders waren voor het eerste buiten de omgeving van Den Haag. Dat maakte op kamp gaan voor hen heel erg uniek en speciaal.

Oud en Nieuw viering

Met oudjaar was het weer als vanouds een groot feest in De Mussen. Meer dan 400 bezoekers, moeders, vaders, jongeren en kinderen, kwamen samen in De Mussen om afscheid te nemen van het oude jaar en het nieuwe jaar in te luiden. oude jaar en het nieuwe jaar in te luiden.

Van de 400 bezoekers waren er meer dan 150 moeders feest aan het vieren in de grote zaal en er was een apart programma voor de 100 kinderen in de kinderlokalen.

KUNST & CULTUUREDUCATIE

De Talententent!

In de Talententent! van De Mussen kunnen kinderen hun talenten ontdekken en ontwikkelen. Dit wordt veelal mogelijk gemaakt door bijdragen van fondsen, serviceclubs, bedrijven en sponsors. Het afgelopen jaar namen de kinderen in het kader van de Talententent! deel aan diverse cursussen, zoals: dans, rap, schilderen & tekenen, schaken en de kinderkooktuin. De rapgroep maakte een mooi nieuw Mussenlied!

26

HET MUSSENLIED

*Elke dag na school ja, kan ik hier terecht.
Dit is mijn tweede huis ja, dit is echt mijn plek.
Locatie is perfect, hartje Schilderswijk.
Hoefkade 602 check het adres.*

*Welkom bij De Mussen, iedereen is welkom.
Jong, oud maak niks uit, ik wil dat je snel komt.
Je kan jezelf zijn, en daar draait het wel om.
Neem een kijkje, en dan begrijp je*

*Welkom in De Mussen, het is een plek voor
iedereen. Jongens, meisjes jong en oud,
iedereen is hier 1.*

*Meester de Bruin had De Mussen opgericht.
Wij bestaan bijna 100 jaar, hij deed het voor
de kids.*

*En wij zijn trots majesteit Maxima kwam
langs.*

*want wij kwamen op tv en wij stonden in
de krant*

*en ik voel me veilig.
plekken zoals dit, zijn er weinig.
zo blij en ik wil niet dat dit eindigt
zo blij nee ik wil niet dat dit eindigt!*

Kinderkunstschool

Kinderkunstschool

Ook dit jaar konden kinderen meedoen aan de Kinderkunstschool. De Kinderkunstschool is een project van het Mauritshuis en De Mussen en heeft voor de derde keer plaatsgevonden. Op de kinderkunstschool leren kinderen over de geschiedenis van en kunst & cultuur in de Gouden Eeuw. Kinderen leren de theorie over kleuren en licht en donker te gebruiken in de praktijk door te tekenen en te schilderen. Het project is een daverend succes: de kinderen hebben prachtig werk gemaakt dat ze hebben tentoongesteld. Ook hebben zij, met hun familieleden, twee keer het Mauritshuis bezocht. Bij het laatste

bezoek hebben de kinderen, die hebben deelgenomen aan de Kinderkunstschool, een rondleiding gegeven aan hun ouders, broertjes, zusjes, opa's en oma's en hebben zij verteld wat zij allemaal hebben geleerd. In het kader van de landelijke museum kunst-educatieprijs ontving het project een aanmoedigingsprijs. Dankzij een gift van een gulle donateur wordt de kinderkunstschool mogelijk gemaakt.

"Kijk juf hoe mooi, ik wist echt niet dat ik dit kon"
- Yue Yue, 10 jaar

27

Cinema de Mussen

Maandelijks kunnen gezinnen uit de wijk op zondag een familiefilm komen kijken in Cinema De Mussen. Er worden dan leuke en leerzame films gedraaid. De Cinema trekt veel bezoekers en het is voor veel gezinnen een gezellig middagje uit.

BEWEGEN & GEZONDHEID

Sportactiviteiten voor kinderen

De sportactiviteiten werden ook in het afgelopen jaar weer druk bezocht door de kinderen uit de buurt. Naast het aanbod van verschillende sporten, waaronder o.a. voetbal, hockey, turnen en handbal hebben de kinderen van De Mussen met verschillende teams deelgenomen aan diverse toernooien. Wekelijks was er een sport- en spelmiddag voor kleuters en werd er meerdere malen per week sport voor kinderen van 7 t/m 12 aangeboden. Ook de meiden hadden hun eigen wekelijkse sportuur. Een van de hoogtepunten van het jaar was weer een bezoek aan de Kustzeilvereniging Scheveningen. De kinderen zijn daar in de mei- en zomervakantie op bezoek geweest en hadden enorm veel plezier met spelletjes in de duinen, op het strand en in het water.

Sportimpuls voor kinderen

In het kader van het ZONMW programma 'Sportimpuls voor kinderen' heeft De Mussen het afgelopen jaar het Nijntje beweegdiploma, City Streetball en Judo kunnen aanbieden.

Het Nijntje Beweegdiploma is een programma van de Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie (KNGU) voor peuters en kleuters. Het idee achter het programma is dat als kinderen vanaf 2 jaar veel en gevarieerd bewegen, zij dit later in hun leven zullen blijven doen en zij meer kans hebben om gezond en evenwichtig op te groeien. Vroegtijdig goed leren bewegen is ook van invloed op het opnemen, begrijpen en verwerken van cognitieve kennis. Enkele jeugdwerkers van De Mussen hebben een training gevolgd om deze lessen te kunnen geven. Wekelijks zijn er Nijntje Beweegdiploma lessen voor peuters en kleuters.

Sport-o-theek

Bij de sport-o-theek kunnen kinderen ballen, skelters, fietsen, skeelers en ander buitenspeelgoed lenen om op het Mr. De Bruinplein te spelen. Ook het afgelopen jaar werd de Sport-o-theek druk bezocht. Iedere dag, dat het weer het toe laat om buiten te spelen, hangt de vlag uit als teken dat de sporto-theek open is. Dat wordt mogelijk gemaakt door de inzet van vrijwilligers uit de wijk. Tijdens de Nationale Buitenspeeldag was er weer een groot buiten speelfeest rondom de Sport-o-theek. Tijdens warme dagen kwam de brandweer langs op het Mr. De Bruinplein, wat heel veel waterpret heeft gegeven!

Kanjers!

Ook in 2017 konden kinderen met overgewicht meedoen aan het project Kanjers! Door deelname aan dit project worden ouders en kinderen zich bewust van de gevolgen van overgewicht bij kinderen. Verandering in leefstijl, gezonder gaan eten, meer bewegen en ontwikkelen van plezier in bewegen zijn de belangrijkste aandachtspunten bij de uitvoering van het programma.

Bereik: In 2017 hebben meer dan 600 kinderen deelgenomen aan de verschillende kinderactiviteiten

NATUUR & TECHNIEK

Activiteiten in het kinderwerk

Bij de kinderactiviteiten wordt er ook aandacht gegeven aan natuur en techniek. Zo werden thema's rondom natuur en techniek verwerkt in creatieve activiteiten, bijvoorbeeld bouwpakketten in elkaar zetten, technisch bouwen, hout snijden en hout bewerken met brandpennen. Daarnaast zijn de kinderen naar het bos en het strand gegaan en hebben ze de kinderboerderij en Avifauna bezocht. Bij de kinderkooktuin is er ook extra aandacht geweest over hoe groenten en fruit groeien. Het bezoek aan het Science Center in Delft was voor de kinderen ook heel leerzaam. Spelenderwijs leren kinderen zo meer over zaken rondom natuur en techniek.

"Bij De Mussen heb ik geleerd hoe computers werken"
- Seifdin 8 jaar

JONGEREN (12 – 18 jaar)

Jongerenwerkers begeleiden jongeren naar volwassenheid en actief burgerschap. De leefwereld van jongeren staat hierbij centraal. Een aantal jongerenwerkers die werkzaam zijn in De Mussen zijn zelf in de wijk opgegroeid en staan dicht bij de leefwereld van de jongeren die De Mussen bezoeken. Zij leggen contact met jongeren op straat, op pleintjes, op school, op social media en op andere plekken waar jongeren samenkomen. Zij maken van daaruit verbinding met hen, met hun ouders, oudere broers en buurtbewoners. Naast het bieden van een positieve vrijetijdsbesteding, stimuleren en ondersteunen de jongerenwerkers de persoonlijke en sociale ontwikkeling van jongeren. Zij stimuleren jongeren om hun talenten te ontdekken en ontwikkelen, zijn een rolmodel en helpen bij het opbouwen van een sociaal netwerk. Ook kunnen jongeren terecht met vragen omtrent school, werk en andere belangrijke zaken in hun leven. Zo worden tieners door de jongerenwerkers begeleid in de overgang naar het voorgezet onderwijs en hebben jongerenwerkers het afgelopen jaar verschillende jongeren begeleid naar een (bij)baan.

Sinds een aantal jaren biedt De Mussen ook een specifiek programma voor meisjes aan. Meisjes in de Schilderwijk leven vaak in twee verschillende werelden: thuis en buitenshuis. Omdat de verwachtingen en eisen ten aanzien van meisjes in deze twee werelden anders en soms conflicterend zijn, kan het voor hen soms moeilijk zijn om daar hun weg in te vinden. Middels een prettige en stimulerende omgeving en een methodische aanpak biedt De Mussen de meiden de gelegenheid om erachter te komen wat zij zelf willen bereiken in hun leven.

Jongerenkamp - Challenge Run

PARTICIPATIE / MEEDOEN

Inloopactiviteiten voor jongeren

De jongerensoos is een plek waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten en verschillende activiteiten kunnen ondernemen, zoals dammen, tafelvoetbal, tafeltennis, films kijken, gamen, etc. De inloop is voor de jongerenwerkers een manier om jongeren te bereiken en te activeren.

Vakantieactiviteiten

Ook het afgelopen jaar zijn er in alle vakanties activiteiten voor jongeren georganiseerd. Deze activiteiten vonden plaats in De Mussen (bijvoorbeeld toernooien, quiz- en filmavonden) of daarbuiten (naar het strand, zwemmen, voetbalwedstrijd, schaatsen, paintballen).

Kamp

De jongeren zijn dit jaar weer op kamp gegaan, naar Heino. De jongeren hebben genoten van de mooie plek en het veelzijdige programma met onder andere een Challenge Run, een dropping en een dagje naar Slagharen. In de meivakantie zijn 25 meisjes op kamp gegaan naar Otterlo. Voor veel meisjes is het heel bijzonder om zonder hun ouders met elkaar op kamp te gaan. Ze hebben genoten van de natuur in Otterlo en het programma. Veel spelletjes, zwemmen, naar het klimbos en als afsluiter naar Walibi. Wat een pret!

'Het is hier zo stil juf, daar wordt je fijn rustig van!'

- Yousra 13 jaar

Ramadanactiviteiten

Tijdens de Ramadan was De Mussen een aantal avonden per week open na zonsondergang. Ook volwassen wijkbewoners bezoeken deze avonden, die vaak extra gezellig zijn door de samenhangende sfeer die bij de Ramadan hoort.

Oud en Nieuw

Met oudjaar was het weer als vanouds een groot feest in De Mussen. Meer dan 400 bezoekers van alle leeftijden kwamen samen in De Mussen om afscheid te nemen van het oude jaar en het nieuwe jaar in te luiden. Van de 400 bezoekers waren er meer dan 150 jongeren.

'Meester, doordat wij onze rondes lopen en letten op kapotte verlichting kunnen mijn moeder en zussen veilig over straat lopen!'

Buurt Preventie Team

Het afgelopen jaar waren er een tweetal Jongeren Buurt Preventie Teams (BPT) actief vanuit De Mussen. Meer dan 35 jongeren maken wekelijks bij elkaar, op twee verschillende avonden, een ronde door de wijk. Tijdens deze ronde maken ze contact met hangjongeren, signaleren kapotte verlichting en grof vuil op straat. Daarnaast hebben de teams meegelopen aan de beveiliging van het Schilderswijk Festival en het Blended Evenement.

Door deelname aan het BPT nemen jongeren verantwoordelijkheid voor de openbare ruimte van de wijk waarin zij wonen en leren zij elkaar hierop aan te spreken.

Meidenkamp - Otterloo

Crownies

Bij Crownies zetten jongeren zich in voor anderen in de wijk. Hierbij kunnen zij crownies verdienen waarmee ze gezamenlijk sparen voor een leuk uitstapje. Zo zijn de jongeren van De Mussen naar het verzorgingscentrum De Schildershoek gegaan, waar zij de ouderen die daar wonen gezelschap hielden. Zij hebben bijvoorbeeld een bingo georganiseerd voor de bewoners. Hun bezoekjes worden erg op prijs gesteld! Ook was er na oud en nieuw een grote opruiming waar de jongeren zich actief hebben ingezet.

Bureau Jongeren Perspectief

Het BJP is bedoeld voor jongeren (en hun ouders) met wie het niet zo goed gaat. Zij kunnen informatie en advies krijgen op het gebied van wonen, financiën, zorg en welzijn. De medewerker van het BJP werkt ook

outreaching; hij gaat de straat op om contact te maken met jongeren en komt bij hen thuis om hun problemen te bespreken en naar oplossingen te zoeken.

Meidenclub 11 jaar en ouder

In de meidenclub kunnen meisjes elkaar een paar keer per week ontmoeten, met elkaar praten en activiteiten ondernemen. De meidenclub vindt plaats in de meidenkamer in De Mussen, die de meisjes zelf hebben ingericht. In de meidenclub wordt er gewerkt met verschillende thema's afhankelijk van de leeftijd. Daarnaast worden er ook spelletjes gedaan, films gekeken en met elkaar gesproken over zaken die meisjes bezig houden. Ook kan er met de meidenwerkster persoonlijke zaken worden besproken. Af en toe zijn er uitstapjes en gaan de meiden naar een theatervoorstelling of de bioscoop.

"Bij De Mussen leer je je eigen mening geven."

Met de meidenclub een dagje naar Delft

KUNST & CULTUUREDUCATIE

TalentenTent!

In het kader van het talentontwikkelingsprogramma de TalentenTent! zijn er diverse cursussen gegeven aan jongeren, waaronder rappen en dansen.

Studio M.U.S. (Music Unlimited Schilderswijk) en I love Hip Hop

In studio M.U.S. kunnen jongeren eigen nummers opnemen. Veel jongeren hebben het afgelopen jaar gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Zo fungeert de studio als een broedplaats voor jong talent van rappers en producers. Het afgelopen jaar heeft De Mussen meegedaan aan de I love hip hop avonden in theater de Vaillant. Tijdens deze avonden kan het talent uit de wijk op het gebied van hip hop, rap en breakdance zichzelf presenteren.

BEWEGEN & GEZONDHEID

Diverse sportactiviteiten

In 2017 konden de jongeren in De Mussen meerdere keren per week sporten. Voor de meiden was er wekelijks een speciaal sportuur. De Mussen heeft ook in 2017 deelgenomen aan diverse toernooien. Door subsidie vanuit de Sportimpuls konden er extra activiteiten worden aangeboden zoals judo en basketbal. Hoogtepunt van de zomervakantie was weer een bezoek aan de Kustzeilvereniging Scheveningen.

het was fijn voor de jongeren om naar het strand te gaan, te leren over zee, de duinen én de zee op te gaan in een echte speedboot.

Kookworkshops

De tweewekelijkse kookworkshops is onder jongeren ook heel populair. De moeders leren tijdens deze workshops de jongens om een gezonde maaltijd te bereiden met verschillende receptuur. Daarna wordt er gezellig samen gegeten.

"ik vind het belangrijk dat onze kinderen hun plek in de wereld leren kennen. Dat een kind leert wat zijn of haar identiteit is ten opzichte van de wijk, van de stad, Nederland maar ook de wereld daarbuiten. Dat leren onze kinderen niet tijdens de vakken op school, maar wel tijdens zinvolle activiteiten van een buurtcentrum."

- Amal, moeder van 3 kinderen

In 2017 hebben meer dan
210 jongens en 50 meiden
deelgenomen aan de
verschillende activiteiten in het
jongeren- en meidenwerk

DE MUSSEN EN DE BREDE BUURTZONE

De Mussen maakt onderdeel uit van de Brede Buurt Zone in de Schilderswijk-Oost. In de Brede Buurt Zone wordt een impuls gegeven aan de ontwikkelingskansen van kinderen. In de Brede Buurt Zone kunnen leerlingen hun talenten te ontdekken, ontwikkelen en achterstanden wegwerken. Hiermee krijgen zij kansen om verder te komen.

Het afgelopen jaar heeft De Mussen intensief samengewerkt met zes omliggende basisscholen. Zo werden activiteiten met elkaar afgestemd en werden kinderen en ouders vanuit de scholen doorverwezen naar activiteiten van De Mussen. Als kinderen, om welke reden dan ook, in de knel dreigen te raken (problemen in de gezinnen, pestgedrag, etc.) worden de zorgen hierom gedeeld met de scholen en wordt er met hen gezocht naar een oplossing. Daarnaast biedt De Mussen de scholen extra lessen aan in het kader van het leerkansenprofiel (LKP) en de Zomerschool en organiseert De Mussen op margedagen van de scholen een activiteitendag. Onderzoek heeft aangetoond dat kinderen, met deze geïntegreerde aanpak, het beste uit zich zelf kunnen halen.

Leerkansenprofiel Voeding & Koken

Leerkansenprofiel (LKP)

Met de invoering van het Leer Kansen Profiel (LKP) wordt de schooltijd met 6 uur per week verlengd. Deze verlengde leertijd wordt gebruikt voor het aanbieden van extra lessen taal, algemene ontwikkeling en talentontwikkeling. De Mussen verzorgt LKP lessen voor diverse omringende basisscholen op het gebied van voeding & koken, natuur & techniek, media & communicatie, wetenschap & technologie en culturele vorming. Het afgelopen jaar zijn de volgende lesprogramma's door De Mussen verzorgd: kleutergym, schrijfdans, techniek en kunst, muziek, mediawijsheid, blind leren typen, dansen, programmeren, journalistiek en verzorging. Deze inspirerende lessen worden deels in De Mussen en deels op de scholen gegeven en zijn een meerwaarde voor het schoolcurriculum.

Zomerschool

De Zomerschool werd, gedurende twee zomervakantieweken, bezocht door 73 leerlingen van de omliggende scholen. In de ochtend kregen de kinderen extra lessen in taal en 's middags konden zij creatieve en sportieve vakken volgen. De Zomerschool stond in het teken van de 21-eeuwse vaardigheden. Te denken valt aan samenwerken, kritisch denken, creatief denken en

communiceren. Spelenderwijs onderzoekend en ontwerpend leren waren de pijlers binnen het programma.

Margedagen

Op margedagen van zes omliggende basisscholen biedt De Mussen een programma aan, zodat de kinderen een leuke en leerzame dag op De Mussen kunnen beleven.

"Soms vind ik dingen moeilijk, maar door het te doen durf ik het wel."

- Soufian - 9 jaar

Huiswerkbegeleiding

In overleg met de scholen organiseert De Mussen twee keer per week na school huiswerkbegeleiding voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben. Enthousiaste vrijwilligers begeleiden kinderen bij hun huiswerk en het maken van werkstukken.

Minibieb

De Minibieb in De Mussen bestaat uit meerdere boekenkasten verspreid door het gebouw waar kinderen en hun ouders kinderboeken kunnen lenen en ruilen. En als je een boek héél erg mooi vindt, mag je het houden! De minibieb wordt gevuld met kinderboeken die aan De Mussen worden geschonken door donateurs van De Mussen, leden van de Haagse serviceclubs en andere betrokken burgers uit de stad. Voor de kinderen is het een hele laagdrempelige manier om ook thuis te kunnen lezen en te ervaren hoeveel plezier een mooi boek kan geven.

Buitenschoolse Opvang

Voor werkende ouders van de omringende scholen biedt De Mussen kinderopvang aan. BSO De Mussen is ondergebracht in een eigen stichting, de Stichting Kinderopvang De Mussen. Bij BSO De Mussen waren in 2017, 23 kinderen ingeschreven. Binnen het buurtcentrum heeft de BSO een eigen groepsruimte. De groepsruimte heeft een huiselijk karakter, waardoor kinderen het ervaren als een tweede thuis.

VOLWASSENEN

PARTICIPATIE

De Mussen is ook voor volwassenen in de Schilderswijk een plek waar zij elkaar kunnen ontmoeten en zich kunnen ontwikkelen. Als leidraad wordt de participatieladder gehanteerd, elke stap op de ladder brengt buurtbewoners naar een volgende trede. Wijkbewoners komen (bijvoorbeeld via de Schilderswijk Moeders) naar De Mussen om anderen te ontmoeten en doorbreken hiermee hun isolement (van trede 1 naar trede 2). Daarna gaan mensen cursussen volgen (trede 3) en vaak ook vrijwilligerswerk doen (trede 4). Sommige vrijwilligers worden via de Stipregeling medewerkers van De Mussen (trede 5) en/of anderen vinden via Werkplaats De Mussen betaald werk (trede 6). Op deze manier levert De Mussen een bijdrage aan de sociale en economische zelfredzaamheid van wijkbewoners.

6 Betaald werk

5 Betaald werk met ondersteuning

4 Onbetaald werk

3 Deelname georganiseerde activiteiten

2 Sociale contacten buitenshuis

1 Geïsoleerd

Faciliteren van Buurtgroepen

In het kader van participatie kunnen buurtgroepen en zelforganisaties uit de wijk om niet gebruik maken van ruimten in De Mussen.

De Schilderswijk Moeders - van klacht naar kracht

De Schilderswijk Moeders zijn getrainde moeders uit de wijk die andere moeders in de wijk ondersteunen en activeren. De Schilderswijk Moeders zetten hun kennis en ervaringsdeskundigheid in om andere vrouwen te bereiken en hen op weg te helpen naar zelfstandigheid of zelfredzaamheid. Zij werken hierbij nauw samen met bestaande organisaties, netwerken en verbanden in de Schilderswijk. In 2017 hebben de Schilderswijk Moeders 375 vrouwen bereikt waarvan er bij 245 vrouwen sprake was van langdurig contact.

In 2017 bestond het team van de Schilderswijk Moeders uit 18 vrouwen. De kracht van het team is de diverse achtergrond. De vrouwen hebben hun wortels in de Marokkaanse,

Somalische, Turkse, Surinaamse, Soedanese, Caribisch en Antilliaanse gemeenschap in de Schilderswijk.

De Schilderswijk Moeders houden tweemaal per week een spreekuur en bezoeken gezinnen aan huis. Zij komen dus letterlijk achter voordeuren waar de reguliere hulpverlening veelal niet komt. Dit maakt dat zij een belangrijke signalerende functie hebben en een brug zijn naar de hulpverlenende instanties. Daarnaast schakelen deze instanties de Schilderswijk Moeders ook in om extra ondersteuning te bieden aan hun cliënten.

Het Kennisinstituut Integratie & Samenleving (KIS) van Movisie en het Verweij Jonker Instituut heeft het project uitgeroepen tot landelijk voorbeeldproject van contactpersonen in de wijk. Daaraan gekoppeld hebben zij een impactscan uitgevoerd naar de maatschappelijke en economische meerwaarde van de Schilderswijk Moeders. De resultaten zijn het afgelopen jaar tijdens het congres 'bereikt en geholpen' aan hulpverleners, ambtenaren en politici gepresenteerd. De resultaten van het onderzoek waren heel positief, de onderzoekers concludeerden dat 'de Schilderswijk Moeders met hun inzet een positieve maatschappelijke meerwaarde leveren, waarbij de kosten meer dan worden gecompenseerd door de baten'. De Schilderswijk Moeders hebben, onder begeleiding van een schrijfcoach, zelf verhalen geschreven over hun eigen leven en dat van een aantal vrouwen die zij begeleiden.

42

Deze verhalen zijn gebundeld in het boek 'Samen zijn we liefde'. Te bestellen via de site van De Mussen.

Ahmed Hamdi, onderzoeker van het KIS in het AD over de meerwaarde van de Schilderswijk Moeders:

"De aanpak van de Schilderswijk Moeders levert veel op. Niet alleen op het menselijke vlak, maar ook maatschappelijk. We hebben berekend dat het project jaarlijks 100.000 euro aan maatschappelijke kosten bespaart. Die besparing zit hem met name in preventie. Een vrouw die zwaar in de schulden zit en zelfs de brieven niet meer open maakt, krijgt vroeg of laat te maken met schuldeisers. Ze wordt misschien wel uit huis gezet. En krijgt in elk geval te maken met veel

hulpverleners. Die kosten geld. Doordat de Schilderswijk Moeders al in een vroeg stadium de problemen signaleren, kunnen ze het leven van die vrouwen weer op de rit krijgen. We hebben gekeken naar de verwachte besparing op de kosten van hulpverlening in de Schilderswijk. Dat gaat om langdurige inzet van psychologen of wijkzorgteams. Die kosten hoeven dankzij de Moeders niet gemaakt te worden. De effectiviteit zit 'm met name in de goede training die de Moeders krijgen vanuit buurtcentrum De Mussen. Ook de relatie met hulpverleners is goed verankerd."

Proeflokaal

Samen met Theater de Vaillant en buurtcentrum Mandelaplein organiseert De Mussen sinds afgelopen jaar het Proeflokaal. Wekelijks kunnen wijkbewoners elkaar, op elk van deze locaties, tijdens een smakelijke lunch ontmoeten. Rondom de lunch worden er cursussen en workshops voor oudere wijkbewoners georganiseerd, zoals yoga, tekenen en schilderen en is er gelegenheid om een spelletje met elkaar te doen.

Cursusaanbod

De eerste stap naar participatie in de samenleving wordt gezet door het huis uit te komen en anderen te ontmoeten. Om zelfredzaam te zijn is het belangrijk dat je de taal spreekt en je je verstaanbaar kunt maken. In De Mussen geven vrijwilligers Nederlandse taal- en conversatielessen en computerlessen. Ook de nailessen zijn een geliefde activiteit bij onze bezoekers. Voor sommige vrouwen is de deelname aan één van de cursussen in De Mussen een eerste stappen om buitenhuis activiteiten te ondernemen.

Leesclub

Ook de leesclub voor moeders was het afgelopen jaar actief: 15 moeders lezen iedere maand een boek en bespreken dit met elkaar. Door het lezen van boeken wordt de wereld groter en kunnen thema's besproken worden die soms onbesproken blijven, zoals relaties, moederschap, wie was je als jong meisje en wat waren je dromen, wat zijn je dromen nu?

Maatschappelijke voorlichting en informatie

Wekelijks wordt de koffieochtend gemiddeld bezocht door 40 vrouwen. Tijdens de koffieochtend komen er verschillende maatschappelijk thema's aan de orde zoals gezond eten voor weinig geld, anti conceptie, drugs, gameverslaving, ouderdom, mensen met een beperking, verkiezingen, etc.

43

"Bij de koffieochtend heb ik veel geleerd, leuke mensen ontmoet en sociale contacten gelegd"

Mevr H.

Ontbijt-je-Wijs

44

Opvoedingsondersteuning

Medewerkers van De Mussen ondersteunen ouders bij opvoedingsvragen. Tijdens de koffieochtend worden ook regelmatig thema's besproken met betrekking tot opvoeden en opgroeien van kinderen. In de 'Week van de opvoeding' zijn er twee bijeenkomsten met ouders geweest waar is gesproken

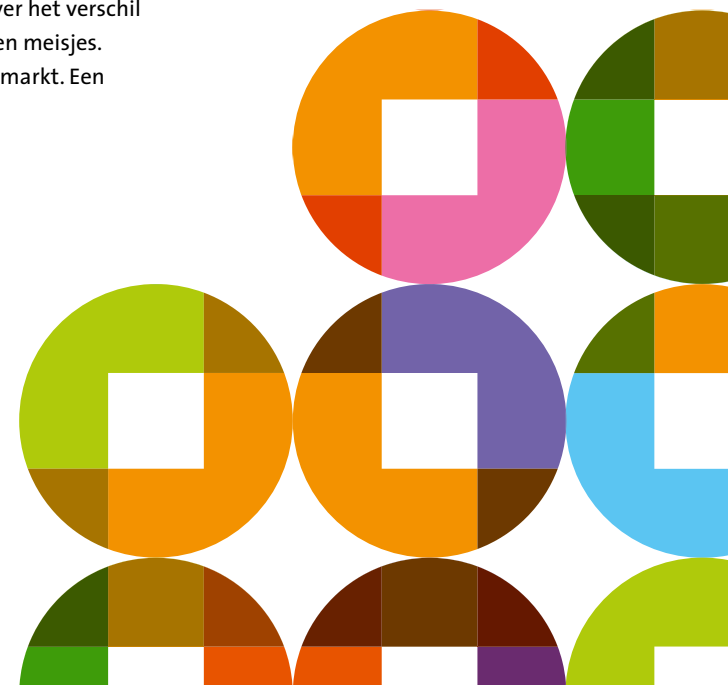
over het belang van positief opvoeden. Maandelijks wordt er een 'Ontbijt-je-Wijs' bijeenkomst georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten wordt, tijdens een ontbijt, met de aanwezigen 80 moeders gesproken over zaken met betrekking tot opvoeden en ouderbetrokkenheid van ouders bij de school. Het afgelopen jaar zijn er verschillende

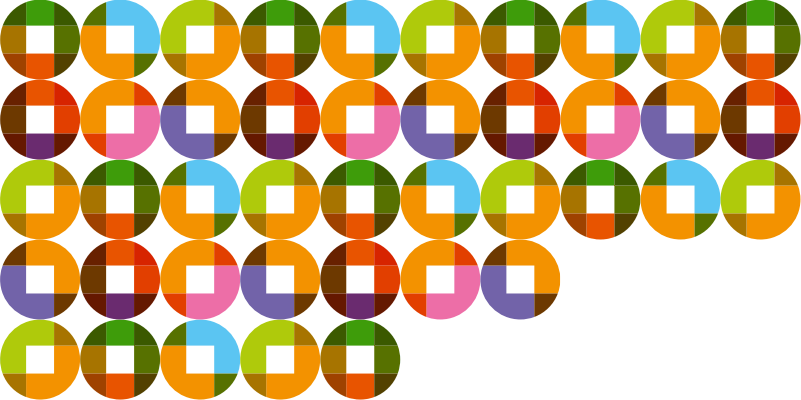

thema's besproken zoals taal en lezen: het belang van lezen voor kinderen en de verschillende niveaus van lezen die op de basisschool worden gehanteerd. Een andere bijeenkomst stond in het kader van de landelijke verkiezingen en legde PRO DEMOS uit hoe de democratie werkt en waar de verschillende partijen voor staan. Begin mei was er een bijeenkomst met als thema de tweede wereldoorlog, met een toneelvoorstelling van een Joods Marokkaanse actrice over het verhaal van haar joodse oma tijdens de bezetting. Na aanvankelijke weerstand in de zaal sloeg deze halverwege de voorstelling om in veel begrip en compassie. Op een volgende bijeenkomst werd er met de aanwezige moeders gesproken over het verschil in opvoeding tussen jongens en meisjes. Nieuw dit jaar was de scholenmarkt. Een

juiste schoolkeuze maken voor een vervolgopleiding van kinderen is vaak lastig. De Mussen ondersteunt ouders hierbij door voorlichting te geven en ouders handvaten te geven waar zij op kunnen letten bij het maken van een keuze. Tijdens de scholenmarkt presenteerden een tiental middelbare scholen zich in De Mussen aan de ouders en werden ouders in de gelegenheid gesteld om vragen te stellen aan de verschillende scholen.

45

46

Cursus voor moeders over radicalisering

Stichting Sabr heeft begin van het jaar een cursus gegeven aan moeders over radicalisering van jongeren; 'Oumnia Works'. Oumnia Works is een vernieuwend educatief empowermentprogramma dat door en voor (moslim)moeders is ontwikkeld. Dit laagdrempelige programma is vanuit de behoefte van moeders ontstaan. Tijdens de training kwamen de volgende thema's aan bod: ontstaan en verloop van radicalisering bij jongeren, identiteit en burgerschap, contact en communicatie met je puber, invloed van sociale media en hulp vragen als je kind radicaliseert.

Diverse spreekuren

Wekelijks zijn er diverse spreekuren bij De Mussen waar wijkbewoners kunnen komen voor informatie & advies. Het betreft zowel spreekuren van De Mussen zelf, zoals het spreekuur van de Schilderswijk Moeders en het Steunpunt Jongerenperspectief, als van externe organisaties zoals Mina Zorg, Middin, Stichting Wende en de Dokters van de Wereld.

Evenementen

Ook het afgelopen jaar zijn er weer een aantal grote evenementen georganiseerd. Bij de jaarlijkse participatiemarkt in De Mussen presenteren verschillende organisaties en instellingen, die actief zijn in de Schilderswijk, zich aan de bewoners. Op internationale vrouwendag dansten meer dan 150 vrouwen met roots uit de hele wereld de sterren van de hemel. Tijdens de Iftar kwamen er evenveel wijkbewoners, moslims en niet-moslims, naar De Mussen om het vasten te breken. Tot in de nachtelijke uurtjes zijn bezoekers gebleven om met elkaar te praten: het was een hele bijzondere gebeurtenis! Ook het kerstdiner werd bijgewoond door veel vrijwilligers en actieve bewoners en was als vanouds gezellig.

47

Vadercentrum

De afgelopen jaren waren de activiteiten in De Mussen voornamelijk gericht op kinderen, jongeren en vrouwen. Dit terwijl de mannen in de wijk gedurende een lange tijd hebben aangegeven dat zij ook behoefte hebben aan een ruimte om elkaar te ontmoeten en zich te ontwikkelen. Om dit te bewerkstelligen heeft De Mussen het afgelopen jaar, met partner-instellingen uit België, Frankrijk en Engeland, Europese subsidie aangevraagd voor het starten van zogenaamde Men Sheds in deze landen. Aan het eind van het jaar hebben we te horen gekregen dat deze subsidie is gehonoreerd en zijn we gestart met de voorbereidingen van het Vadercentrum. Een initiatiefgroep van vaders uit de wijk is regelmatig bij elkaar gekomen en was betrokken bij het vinden van een projectleider.

Werkplaats De Mussen – van wens naar werk

Een ander Europees project dat vorig jaar van start is gegaan is Werkplaats De Mussen (de Werkplaats). Bij de Werkplaats geven getrainde vrijwillige mentoren ondersteuning aan werkloze wijkbewoners (mentees) in hun zoektocht naar werk. Samen onderzoeken zij waar de kansen liggen, welke voorbereiding

er nodig is, bereiden zij sollicitaties voor en speuren de arbeidsmarkt af naar passende vacatures. Het netwerk en de ervaring van de mentor vormt daarbij de steun in de rug voor wijkbewoners. Doordat iedere mentor slechts één wijkbewoner begeleid kan maatwerk worden geleverd. Ook het feit dat De Mussen passende kinderopvang kan aanbieden draagt bij aan het succes van De Werkplaats. Bij de Werkplaats ontmoeten mensen met een heel verschillende achtergrond elkaar en gaan 'zand en veen' een intensieve relatie met elkaar aan, hetgeen van waarde is voor een gesegregerde stad als Den Haag. De aanpak van de Werkplaats is tot nu toe succesvol gebleken. Sinds de zomer heeft een twintigtal wijkbewoners duurzaam werk gevonden, anderen zijn met een opleiding gestart of bereiden zich in een leer-werkplek voor op de toekomst. Met name veel vrouwen hebben een baan gevonden, waardoor het gezinsinkomen vaak 100% is gestegen. Op deze manier draagt de Werkplaats ook bij aan armoedebestrijding in de Schilderswijk.

BEWEGEN & GEZONDHEID

Sporten bij De Mussen is veel meer dan slechts een les bezoeken; het is letterlijk en figuurlijk in beweging komen, beter in je vel gaan zitten, contacten maken en je burens en buurt leren kennen.

“Sporten in De Mussen zorgt voor samenhangigheid”

- Hassan 46 jaar

Buurtsportvereniging (BSV) De Mussen

BSV De Mussen heeft als doel het bieden van een laagdrempelig sportaanbod voor bewoners van de Schilderswijk. De BSV is voor en door bewoners: een werkgroep van actieve vrijwilligers draait met de Buurtsportcoach het sportsprekuraal en probeert meer wijkbewoners aan het bewegen te krijgen. Het afgelopen jaar heeft de BSV 280 leden ingeschreven. De BSV heeft een veelzijdig sportaanbod voor volwassenen op het gebied van fitness, aerobics, pilates, yoga, voetbal, tafeltennissen, wandelen, fietslessen, etc. Daarnaast krijgen buurtbewoners informatie over een gezonde levensstijl en wordt er begeleiding gegeven als mensen willen afvallen. Het afgelopen jaar participeerde een groep van de BSV ook weer mee in de nationale diabetes Challenge. Als voorloper op het Vadercentrum heeft de BSV het afgelopen jaar extra aandacht gegeven aan een sportprogramma voor mannen. Daarnaast zijn er een aantal bijeenkomsten

voor mannen georganiseerd met als thema een gezonde levensstijl. Aan het einde van het jaar hebben 80 mannen meegedaan aan een eindejaar voetbaltoernooi.

Buurtsportcoach

De Buurtsportcoach streeft er naar dat inactieve volwassenen in de Schilderswijk gaan bewegen. De Buurtsportcoach werkt vanuit De Mussen en vanuit Gezondheidscentra De Rubenshoek en de Koning. In 2017 heeft de Buurtsportcoach 240 inactieve volwassenen bereikt en in beweging gezet: een goede ontwikkeling in de wijk, waar 65% van de bewoners een chronische ziekte heeft en 28% te kampen heeft met overgewicht.

Gezonde voeding

Ook in 2017 zijn moeders regelmatig voorgelicht over het belang van gezonde voeding. Ook werd er regelmatig samen gezond gekookt. De 'share a soup' bijeenkomsten waren heel populair bij de moeders; gezellig samen soep koken, recepten uitwisselen en gezellig met de kinderen eten!

**De Mussen heeft
het afgelopen jaar
1000 volwassenen
bereikt**

STEUN VOOR DE MUSSEN

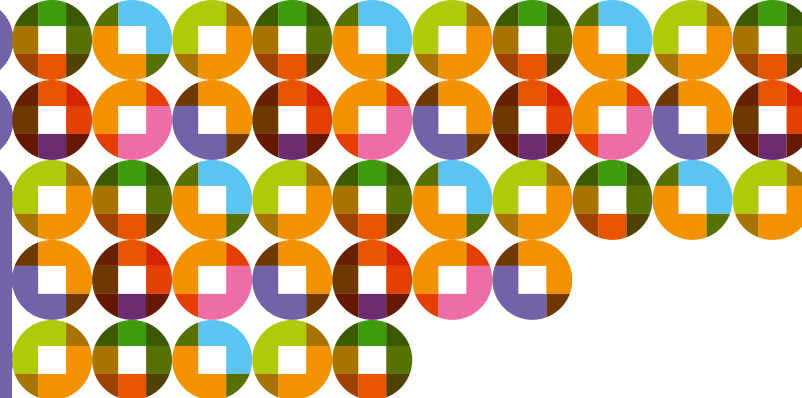
Het werk van Meester de Bruin werd bijna een eeuw geleden mogelijk gemaakt door de steun van de Haagse Burgerij. Anno 2018 is de steun van fondsen, serviceclubs, burgers en bedrijven voor De Mussen nog steeds van groot belang. Met financiële ondersteuning en vrijwillige inzet kunnen succesvolle activiteiten behouden blijven en nieuwe activiteiten worden ontwikkeld.

Fondsen

Lokale, nationale en Europese fondsen ondersteunden De Mussen in 2017. Hierdoor konden nieuwe projecten doorgang vinden, een gedeelte van het gebouw worden verbouwd en kon het gebouw verder worden ingericht. Wij zijn alle fondsen hiervoor zeer erkentelijk!

Steun van donateurs en Haagse bedrijven aan de TalentenTent!

Ook in 2017 werd het talentontwikkelingsprogramma de TalentenTent! ondersteund door tal van donateurs, serviceclubs en bedrijven.

U KUNT DE MUSSEN OOK STEUNEN!

Als vrijwilliger of met een donatie.

Kijk voor de verschillende mogelijkheden op onze site: www.demussen.nl

Balans

Balans per 31 december 2017
(na resultaat verwerking)

Activa	31 december 2017	31 december 2016
Vlottende Activa		
Vorderingen	€ 186.224	€ 158.160
Nog te ontvangen subsidies, bijdragen en subsidies	€ 272.333	€ 68.757
Liquide middelen	€ 147.291	€ 229.350
	€ 605.848	€ 456.267
	€ 605.848	€ 456.267

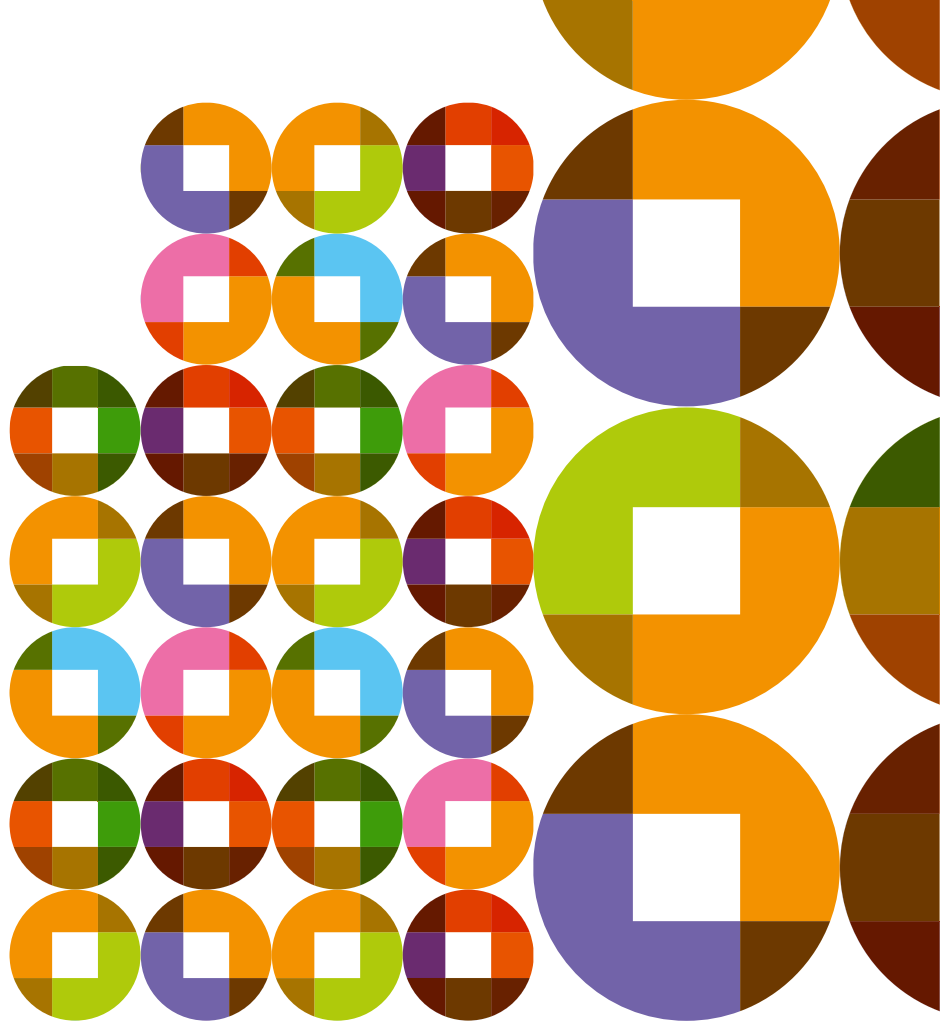
Passiva	31 december 2017	31 december 2017
Stichtingsvermogen	€ 40.961	€ 34.618
Kortlopende schulden		
Crediteuren	€ 30.655	€ 32.173
Belastingen, premies en sociale verzekeringen	€ 68.995	€ 59.982
Terugbetalingsverplichting subsidies en nog te besteden subsidies	€ 178.710	€ 126.809
Overige schulden en overlopende passiva	€ 286.528	€ 202.685
	€ 564.887	€ 421.649
	€ 456.267	€ 456.267

DE MUSSEN

Balans

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2017	2016
Baten		
Subsidies gemeente Den Haag	€ 1.461.331	€ 1.300.839
Overige projectsubsidies	€ 609.530	€ 332.004
Overige baten	€ 122.381	€ 124.819
Lasten		
Personeelskosten	€ 1.109.385	€ 977.315
Huisvestingskosten	€ 553.642	€ 377.810
Organisatiekosten	€ 155.541	€ 99.895
Activiteit- en projectkosten	€ 368.062	€ 298.102
Overige baten en lasten	€ 268	€ 579
	€ 2.186.899	€ 1.753.701
Resultaat	€ 6.343	€ 3.961

Hoefkade 602
2526 CM Den Haag

t (070) 388 87 00
f (070) 380 53 95

info@demussen.nl
www.demussen.nl